

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaie apare în fiecare
Sămbătă.

Unitatea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XVI.****Blaj, 16 Iunie 1906.****Numărul 25.****VIENA și MAGIARII.**

Ori-cum ar fi veacul nostru de rafinat, în chestii gingașe e totdeauna cu o rezervație mentală, că dacă vorba dulce și rafinaria diplomatică nu duce la izbândă, să aibă îndată la îndemână forța fizică, purerea brațului. Căci în decursul istoriei multe s'au schimbat, astăzi chestiile mari ale popoarelor nu le mai resoalvă numai caprițiile capetelor încoronate, ci conlucră la resolvarea acelor multe forțe. Aparatul diplomatic și-a ajuns apogeul. Germania vrea cu dinadinsul războiului cu Franța, înainte de ce aceasta și-ar fi pus armata pe un nivel de luptă cu cea din Germania și diplomația din Algeziras nu-i lasă, Turcia vegetează din grația diplomației europene, Ungaria ar vrea să se rupă de Austria și iarăși să opune diplomația. Cu un cuvânt diplomația joacă rolul cuvântului ultim din vechime. Pe lângă toate acestea convingerea omenimei nu s'a schimbat, că tot numai puterea brachială este la urma urmelor mijlocul exclusiv de a pune capăt unei stări de lucru. Aceasta este un lucru așa de sine înțeles, încât e neexplicabilă tulburarea foilor magiari pentru demonstrațiile Vienezilor în contra membrilor din delegația magiară.

Delegațiunea magiară a ținut Duminecă în 10 crt. în palatul magiar din Bankgasse, Viena, o consfătuire, că ce atitudine să ie față de expozeul ministrilor comuni și față de pretenziunile militare comune. Tot atunci s'a ținut o altă adunare în casa orașului sub presidiul principelui Liechtenstein, la care au luat parte cam vre-o 30,000 de cetățeni vienezi, ca să protesteze în contra tarifului vamal independent magiar, la a cărui prezentare în dietă a căpătat autorizație ministrul president Wekerle dela monarhul, fără a mai fi consultat în privința

aceasta și bărbații de stat ai Austriei. S'au ținut aci vorbiri foarte înflăcărâte în contra „iudeo-magiariilor“, ba vorbirea primarului Lueger a ațîțat într'atâta spiritele, încât strigătele de „pereat Ungaria,“ jos cu Kossuth, nu-și mai luau sfârșit. De felinarul unei lampe s'a spânzurat o păpușă îmbrăcată în roșu-alb-verde, pe care s'a pus inscripția Kossuth, apoi a plecat întreg convoiul către palatul magiar din Bankgasse, a cărui ferestri le-a bombardat cu petri.

Un caz de altcum unic în felul său, căci de astfel de demonstrații magiari încă nu au avut parte în Viena și judecând și după vorbirea ministrului president austriac baronul Beck, încordarea dintre Austria și Ungaria și-a ajuns culmea. Monarhul până acuma în totdeauna a accentuat, că pactul din 67. este un contract între Austria și Ungaria, prin urmare toate cestiunile, cari ating acestea două țări, au să se resoalve cu învoiala ambelor și chiar și formarea cabinetului Wekerle a fost condiționată de aceasta. Coaliția a fost însă de altă părere. Ungaria este stat independent, și ca atare nu are nimic comun nici cu Austria, nici cu guvernul austriac și schimbarea, respective restringerea pactului dualist o face cu învoirea singur a monarhului, fără a întreba pe un al treilea factor, pe guvernul din Austria. Așa să vede, că rațioținarea aceasta a guvernului magiar a aflat resunet la Curte, căci Wekerle a primit autorizația de a prezenta în dietă proiectul de separare vamală de către Austria, fără a fi întrebat la aceasta guvernul austriac. Va să zică tratările diplomatice în jurul revizuirii pactului și mai ales a chestiunii vamale s'au sfârșit cu biruința guvernului magiar și cu înfrângerea celui austriac. Rămâne ca după isprăvurile acestea diplomatice să-și spună mulțimea părerea, a cărui

primă mișcare a fost demonstrația de Duminecă.

Vor urma poate și mai multe și mai grave, că resonamentul din urmă a oamenilor este totuși forța brațelor.

Și aceasta n'ar trebui să surprindă opinia publică magiară, nici guvernul ungar, care vede mai mult, că ce îndrăznesc alții față de inviolabilitatea lui și nici decât, că ce-și permite el față de noi. Dacă noi am pune într'o cumpănă legea și în cealaltă violența și forța erată, ce o am întimpinat numai dela 67 încoace din partea stăpânirii, de cumva s'ar și putea face o astfel de asemănare, ar fi un aspect de o diferență fenomenală. De era lui Tisza Kálmán nu mai amintim, că ne dăm prin aceasta nouă un testimoniu de o rară slăbiciune, nici de volniciile faimosului Bánffy cu secția lui de naționalități, amintim numai volniciile guvernului și a organelor sale, ce le-au comis față de candidații naționalităților la alegerile dietale din urmă. Numai că pe acestea să înțelege, că nu le încrestează nime, când sunt făcute de stăpânire pentru salvarea ideii de stat.

Când deci și germanii din Austria, a căror fire domoală a devenit proverbială, au ajuns să se amestece în consultările diplomatice prin bombardarea ferestrilor, să vede, că țările acestea două au ajuns într'o situație de tot critică.

Vienzii pentru de așa apăra interesele lor să folosesc acum de acelea arme, de cari s'au folosit magiarii pentru a resturna guvernul lui Fejérváry și a ridica coaliția la putere. Scandalele dela instalările fișpanilor, ouăle clocite, boicotul, bătăile în Ungaria și-au avut efectul dorit, suntem curioși numai de aceea, că în Austria oare ajunge-vor pânăla acestea stări de lucru? De vor ajunge, atunci austriecii au învățat mult dela magiari, aceștia însă, uită tot trecutul, tot ce au făcut ales față de naționali-

tați, toate persecuțiile, toate mijloacele drastice, adese foarte drastice, cu cari nu odată au cercat să ne capaciteze pe noi, că în țara aceasta totul e magiar și pentru magiari, și că chiar și în cazul acela, când Românii pretindeau cele mai elementare drepturi, respectarea legilor, răspunsul era: demolarea casei Drlui Raț din Turda, închiderea comitetului național, baioneta și pușca.

Fie turburările acestea din Viena pentru guvernării noastre o învățatură și aducă-și aminte de vechiul proverb, că ceea-ce ție nu-ți place, altuia nu face!

Fondul viduo-orfanal și al preoților deficienți în dieceza Orădană.

(Continuare și fine).

De prezinte spesele ambelor fonduri sunt 27255 cor. Intrând în vigoare statutele proiectului nou din eşitele anuale: 60653 cor. în anii primi 5 ani (1—5) spre acoperirea penziunilor nu va lipsi mai mult de a adauge către spesele de prezinte: ca 10000 cor. și spesele de administrare 3000 cor. Astfel percepțiunea anuală 60653 cor. scăzând cu 40255 cor. ne rămâne de capital $20398 \times 5 = 101990$ cor. cu finea alor 5 ani.

Dela 5—10 ani crescând numărul văduvelor, orfanilor și deficienților — și ero-gațiunile se pot ridica cu 10000 cor. și plusul percepțiunilor interuzuriali cu finea alor 5 ani (5—10) va fi: $10398 \times 5 = 51990$ cor.

Dela 10—15 ani figureze deplin ero-gațiunile: 54800 cor. și atunci cu finea anilor 5 (10—15) ne rămâne capitalizare $5853 \times 5 = 29265$ cor.

Astfel în intervalul 1—15 ani am ca-

pitalizat 101.990 cor. (1—5 ani) + 51990 cor. (5—10) + 29265 cor. (10—15 ani) = 183.245 cor. Dar suma în anii primi 5, capitalizată: 101.990 cor. stă sub roadă în 10 ani (5—15 ani), cu 6% = 61.140 cor. — Suma capitalizată dela 5—10 ani 51990 cor. iar ne rodește în timp de 5 ani (10—15 ani) cu 6% = 15.570 cor.

Roadă capitalului nou 183.245 cor. în modul suprascriis rezultă: 76.710 cor., așa roadă roadelor în cifre: 259.955 cor. — Suma aceasta în 10 ani — voiesc oglinda de $\frac{1}{4}$ secol — cu 6% = 164.310 cor.

La 25 ani așa dar: 514.221 cor. + 259.955 cor. + 164.310 cor. = 938.486 cor., care capital cu 6% = 56.280 cor. la an.

După cum arată cifrele pe lângă mângâierea mare dată văduvelor, orfanilor și deficienților, în intervalul de 15 ani mai putem capitaliza 259.955 cor.

Cnota din percepțiunile anuale pentru fondul viduo-orfanal 725, — iară pentru fondul deficienților 275. Acestea fonduri ca donă surori bune se vor ajutata și întregi una pe alta cu dragoste în unire — fără a se mistifica pentru încușurarea confuziunilor, ce totdeauna duc spre derimare.

Iată în estras prospectul proiectului benevol din partea districtului de Lunca. susținut cu umilința fiască către Măr. Ordinariat spre dezbateri în sinod diecezan, fără care revizuirea fondului viduo-orfanal și al preoților deficienți — nu să poate întâmpla.

Spre ștergerea lacrimilor atară de susmenita modruire nu e altă cale. Rază de mântuire nici dintr'o parte nu ne lieurește. Ajută-te și Dumnezeu îți va ajuta. Noi înșine vom fi — datori suntem să fim și înaintea lui Dumnezeu, și înaintea oamenilor — mentorii prin jertfele iubirii, cari tot odată ca rodurile iubirii adevărate vor fi

eterne. Jertfa este termometrul iubirii. Albiniei este dulce povoaara cărată cu diligență. Frica să nu ne stăpânească, când scopul e sfânt; la mărimea sarcinilor să nu deșadăjdum, privind în sus — cu ajutorul bunului Dumnezeu nimic nu e greu. Toți vom fi asemenea lui Simeon Chireneu la ridicarea crucii.

Fraților! să fim frați. frați adevărați, să avem iubire, care toate le produce și aranjază într'un stil nobil, înălțător și însuflețitor, chiar și jertfele noastre pentru pomul măreț, care cu cât îl vom uda mai tare cu lacrimile dragostei, cu atâta vom culege mai multe și mai dulci poame.

La mișcarea noastră imi vine să amintesc pe un poet mare, cănd în agonia să să adresă către fiul său: *spune-mi o idee bună și nu voiu muri. Ideea desfășurată: spre ștergerea lacrimelor văduvelor, orfanilor și ajutorarea servilor s. altar — va fi nemurirea.* Această nemurire vom crea prin unire din celea peritoare fără unire. La crearea lumii cuvântul „fie” era cuvântul iubirii alui Dumnezeu; iubirea ne va da și nouă putere.

Vom crea nemurirea! Fondul viduo-orfanal și al preoților deficienți, cari apoi vor fi „aere perennius” a istoriei monumentale — și nu a trecutului sterp fără nume. Olul văduvei din Sarepta. Izvor de mângâiere celor desperați: văduvelor, orfanilor, deficienților, — binevestind: că am iubit mult, adevărat cu jertfe. Așa vor răsar din lacrimile deficienților *lăcrămiarele* asupra mormintelor și va fi somnul nostru dulce. lin — pomeniți, ușorați, îndulciți de către rugăciunile lor totdeauna bine primite de Dumnezeu.

Nimica nu ne lipsește după bunul Dumnezeu, numai iubirea, carea este drept motorul dezvoltării puterilor — și iară îi

FEUILLETON.

Ivan Bender.

— Povestire după V. Vondermühl. —

(Continuare și fine).

IV.

Primăvara zimbă în o strălucire dulce. Tufșurile și arborii se ascundeau în verdeața tină; florile de scumpie îmbalзамau văzduhul, iar prunii și piersecii păreau nișii de flori. Printre ramuri păsărelele cântau atât de vesele, de părea că pe lumea asta n'ar fi decât zile cu soare, numai bucurie și fericire.

Era într'o dupăamiază blândă de Maiu. În parcurile cetății caucaziene Kars era o mișcare vie. Soldații, sub supravegherea gradaților, erau ocupați cu săpatul, cu retezarea tufșurilor și cu plantarea unui non teritor pentru parc. Servitoare, cu copii mici pe brațe și de mână, treceau în sus și în jos pe cărările așternute cu nășip galben.

De-odată un țipet ascuțit străbătut prin liniștea parcurilor, din spre lacul din apropiere, care era încușurat în parte de zidurile cetății.

Toți alergară într'acolo; servitoarele și copiii se opriră, țipând pe țărnuțul lacului. Un copil căzuse în apă.

Soldații aruncară în grabă de-o parte hărlețele și lopetile privind înțeleniți la grămada de pe țărnuț. O luntriță se legăna

goală pe lac și lângă ea sălta o pălărie pe valurile pline de lumina soarelui.

„Ajutor! Doamne Dumnezeule, ajutor,” se auzi țipând un glas din mulțime.

Unul dintre soldați tresări. Își aruncă din fugă chipiul și hainele de pe trup, împinse în lături mulțimea ce-i stătea în drum și dintr'o săritură era în valuri. Se arăta bun innotător, căci despica cu înieptături scurte și rezezi valurile, și în curând ajunse la locul nenorocirii. Aci stătu puțin; încușură apoi odată, de două ori locul, zădarnic! Nicio mișcare, nici un sgomot nu-i destăinuia sinul închis al apelor. Curajul începea să-i scadă, privia fără nădejde împrejur, — când de-odată simți ceva mișcându-se aproape de el. Se întoarse grabnic, câte-va clipite brațele-i cantară în nevăzut sub apă, și acum ținea strâns la piept un trupșor rece. Și încordându-și din nou puterile slăbite, se apropie încet de țărnuț. Aplecându-se, așeză pe pagiștea verde, încălzită de soare, trupșorul nemișcat, — și resuflă odată ușurat.

Servitoarele desbrăcară în grabă hainele ude de pe trupul fraged, albit al băiețelului, care nu dedea nici un semn de viață.

„Alexandre — Alexandre!” strigă cu durere și desperare un general — era guvernatorul cetății — plecându-se spre băiatul nemișcat. Dădu în grabă adjutantului poruncă, să cheme pe medic. Soldatul, ce-și primejdnuise viața ea să scape dela moarte pe un băiat mititel, — stătea, de-o parte, privind înduioșat. — Era Ivan Bender.

Un susțin ușor eși din peptul copilului. — „Alexandre — Alexandre!” chemă cu glas duios tatăl. Îl luă apoi el însuși în brațe, și plecă spre palat...

Guvernatorul al cetății Kars era pe atunci Olesciuc Simanovici, un general aspru, dar foarte iubitor de dreptate. Aici se aduceau și erau pedepsiți cu muncă grea și aspră soldații vinovați de neascultare și răsvrătiri mai neînsemnate. Aici îi aduseră și pe Ivan Bender. Se dedase acum cu munca grea și cu viața de ostaș condamnat, căci dela început s'a l sat în voia sortii, văzând, că nu se poate lupta în contra ei; soartea i-a fost vitregă în tot restimpul petrecerii lui în Kars. Ori ce încercare, de a-și putea spune cuiva, ce-i zăcea pe inimă, fii zădarnică. Superiorii nu se arătau de loc aplecați a se amesteca în afaceri private. Cu desperare văzu Ivan, că e pentru totdeauna zădarnic să-și mai cerce el însuși mântuirea. În fundul inimii lui rămase însă nădejdea, că odată și odată sosi-va ea totuși vrmea, când se va sfășia mreja infernală, ce se țesuse în jurul lui.

În ziua după întâmplarea de pe lac veni încă de dimineață la Ivan un ofițer.

„Schimbă-ți hainele. Ivane, și-mi urmează. Dl general vrea să vorbească cu tine.”

O: i cât de lesne își putea gândi Ivan, că chemarea aceasta e în legătură cu întâmplarea de ieri, totuși îi veni foarte pe neașteptate. Inima i-se sbătea cu putere în piept, când se prezintă înaintea guvernatorului.

„Ivane Bender”, zise acesta, stringându-i pretinește mâna. „Dă ești, care mi-ai scăpat dela moarte băiatul. — Îți mulțămesc.”

Uitându-și de regulele militare, Ivan se plecă cu smerenie.

„Dacă ai vre-o dorință.” — continua generalul — „spune-mi-o! Mă voiu simți

mai ușoară decât credința. A iubi fie-cine știe, de voiește. Din iubire este zidit omul. Numai după cuvintele sante: Să iubim unul pe altul, ca într'un cuget să mărturisim, urmează Credeul — Amin.

V. Tamaș,
preot.

CORRESPONDINȚE.

Din America.

Lăsăm să urmeze aici o scrisoare, pe care a primit-o deputatul Dr. Iuliu Maniu, dela o colonie de Români duși la America, ca un semn, cum frații noștri pribegiți pe străine și depărtate continente, urmăresc toate mișcărilor celor rămași în țara mamă.

Portage, (Pensylvania) 28 Maiu 1906.

Ilustre Domnule Deputat!

Astăzi noi mai jos subscrișii, foști locuitori în comuna Cergăul-mare am primit știrea îmbucurătoare dela soțiile noastre, cum-că după scrisa lor, în ziua de 30 April a. c. a fost alegeri noi de deputați în iubita noastră patrie veche; și cum-că în cercul electoral al *Vințului-de-jos* a reușit mult iubitul nostru avocat Dr. Iuliu Maniu. Nu pot să Vă descriu nespusa bucuria, ce a cauzat în noi această vestire, căci de ași avea o carte întregă, nu mi-ar încăpea ca să Vă descriu bucuria noastră. Deși depărtați de mult iubita noastră patrie cugetul nostru într'una era la familiile noastre, la părinții noștri, la cele ce se întâmplă acolo.

Dar astăzi primind bunăvestire despre reușita „Partidului național” în persoana Ilustrității Voastre, ca deputat cu program național, nu Vă pot descrie bucuria noastră. Deși am lăsat acasă multe năcazuri nu am pregetat, nu ne-am uitat, că

pe această zi avem plată 1 dolar 50 centi, ci în corpore am rămas acasă, ca să sărbătorim și noi această învingere.

Cu deosebire eu fiind de față la alegerea din Ianuar anului trecut, am plecat cu cugetul acela la Vinț, că de sigur vom reuși. Dar mare mi-a fost mirarea, când am văzut căderea noastră. Și aceasta a fost din lipsa *conducătorilor* și cu deosebire din partea unor preoți și învățători.

Dar astăzi nu mai este acea mahnire, căci am auzit o bunăvestire.

Noi Cergovenii, deși nu am fost de față la acea mare bucurie, totuși ne-am adunat la olaltă și am sărbătorit învingerea românilor.

Nu pot să Vă scriu mai pe larg, căci suntem la petrecere. Pentru aceasta Vă rog Ilustre Domnule Deputat, să binevoiți a primi sincerile noastre felicitări!

Să trăiți la mulți ani, ca poporul român să-l puteți apăra. Și să fiți convinși, că nu numai acei de acasă Vă iubesc, — dar și cei mai depărtați de peste Ocean din mijlocul Pensylvaniei Vă iubesc și Vă strigă: Ai primit „stindardul”, poartă-l cu demnitate!

Noi în corpore Vă zicem: *Trăiască Dr. IULIU MANIU!* deputat național.

Să trăiască la mulți ani!

Vasile Voina. George Căpâlnian. Ioan Muntean june. Ioan Mărginean. Vasile Răucui june. Ion Răucui june. Petru Iacob june. Ioan Pinca. Petru Muntean. Dumitru Bârlea. Ioan Spătăcian june. Petru Voina. Ioan Voina a Nichi din Cergăul-mare. — Partenie Laslo și Ioan Buda din comuna Șoimușul-român (cott. Târnavă-mică). — Iosif Suciu. Ioan Hegeș. Petru Sim, Vasile Voda sen. Vasile Voda jun. Filon Popa. Ioan Popa. Pavel Popa. Vasile Stan. Vasile Rus. George Vonvulea, din comuna Bord (cott. Târnavă-mică).

REVISTE.

Viena. Ceea ce s'a întâmplat în Viena în 10 crt. între alte state ar forma un *casus belli* între Austria și Ungaria, e luată însă numai ca o ofensă, peste care unii trec zimbând, iar alții înjurând jidovește.

Drept vorbind magiarii în prima Iunie ar fi pretins multe și mari satisfacții, dar să ceri și apoi să nu poți lua de nu ți-să dă, e ridicol, drept aceea ei nu cer, că să tem, că nu li-să va da. Satisfacția, ce li-să dă, sunt „regrete”. — Lueger, sufletul mișcării creștin-socialiștilor contra aspirațiilor jidano-ungurești nu să mișcă să le deie satisfacția mică de tot, ce au îndrăsnit să o ceară magiarii. E cu mult mai mândru omul, decât să o facă.

Foile magiare sunt foc și pară; să năpustiesc cu o furie de babă neputincioasă asupra lui Francisc Ferdinand, moștenitorul de tron, învinuindu-l că sprijinește mișcarea creștin-socialiștilor nemți contra tendințelor națiunii alese magiare.

Să svonește cu siguritate, că Goluchowski, ministrul comun al afacerilor străine, își va da dimisia. Magiarii au pornit o adevărată goană contra lui Goluchowski.

București. În 17 crt. se va deschide oficios expoziția. Dintre paviloane cel mai frumos este pavilionul Austriei.

Aplanarea diferendului, ce s'a pus la cale între Grecia și România nu a dus la rezultate dorite. Ro-

fericit, dacă ți-o voui putea împlini.” — Ca un fulger străluci de-odată în ochii lui Ivan; fiori îi străbăteau tot trupul.

„Un singur lucru ți-aș cere, dle general.” — Vorbele îi ieșiau anevoie din gură; se vedeă, că se luptă cu sine însuși. — „Nedreptatea și volnicia cea mai nerușinoasă m'au adus pe mine în cetatea aceasta.” — zise, hotărându-se în sfârșit, să spună ceea ce de atâta vreme îi zăcea pe suflet. „Ca să o vezi aceasta, te rog să mă ascuți; acesta e singurul lucru, ce ți-l cer.”

„Mai că-mi pot gândi despre ce e vorba”, zise generalul zimbând, „o salbă de mărgăritare...”

Un fior rece străfulgeră întreg trupul lui Ivan; inima părea că vrea să-i încete, să se oprească.

„O salbă de mărgăritare, care ai vândut-o Dta cu un mare preț Majestății Sale Țarevnei.”

Mirarea lui Ivan nu mai avea hotare; nu putea scoate o vorbă din gură.

„Când te-au adus aicea”, — îi tălăni în urmă generalul — „mi-au spus, că n'ai fi în toate mințile. Dta ai ideea fixă, că ai vândut țarevnei o salbă cu un preț foarte mare.”

Generalul se așeză apoi pe scaun și cercă să-l desmânte pe Ivan dela ideea aceea curioasă. — Dar Ivan își recăpătase acum liniștea și ținuta bărbătească de mai înainte.

„Nu, nu e o închipuire aceasta, dle general, e curatul adevăr, și te rog, împlinește-mi această singură cerere, ascultă-mă, să-ți povestesc.”

În sfârșit se arătă generalul gata a-l asculta.

Ivan îi povesti întâmplările atât de viu, atât de simțit, încât generalul în curând se simți adânc mișcat. — Și chipul lui Ivan se schimbă în clipitele acelea; fața lui dovedea urmele unei grozave agitațiuni sufletesti. buzele-i erau palide și ochii încunjuțați cu cearene vinete, încât avea înfățișarea unui bolnav.

În mijlocul povestirii se opri. Reamintirea amarului grelelor zile trecute îi redeșteptă durerea ce și-o înădușise până acum, și Ivan plângea și suspina ca un copil.

Generalul vedeă acum, că Ivan nu e cătuși de cât scrințit la minte; înțelegea acum vorbele celor ce-l aduseseră.

Când în fine Ivan isprăvi, tăcură multă vreme amândoi. Generalul trecu spre ferestă, privi în stradă, se întoarse apoi și zise:

„Să nu mai amintesti nimărui despre lucrul acesta. Întoarce-te acum la slujba Dta: voui grijă de-ocamdată să ți-se mai ngureze. Dar fii încredințat, că aflase-vor mijloace de a aduce lumină în această blăstămată întunecime.”

Când Ivan se afla acuma iarăși singur, în stradă, oftă odată ușurat, ca după isprăvirea unui lucru greu. Părea că un cerc de fer, care îi ținuse până acuma strâns peptul, se deslegase, căzând la pământ.

Câte-va zile după aceasta în palatul guvernorului se făceau fel de fel de pregătiri, cari lăsașu a bănuși o absență mai îndelungată. Era vorbă de întervenirea unui concediu, ce și-l ceruse guvernorul pentru o călătorie la Petersburg.

Și în după-amiaza de 3 Iunie 1853.

o trăsură închisă se opri înaintea palatului dela Peterhof. Ușa trăsurii se deschise și se scobori un ofițer de grad înalt, dimpreună cu un soldat: generalul Olesciuc și Ivan Bender.

Peste o jumătate de ceas generalul stătea înaintea împăratului, spunând curioasele avânturi ale bocceangului Ivan Bender, și pe lângă aceea îi mai dădu și o deslușire în scris. Împăratul cetia cu atențiune; fruntea i-se întuneca tot mai mult.

De-odată se opri și dădu poruncă să vină bocceangul. Acesta intră; părea pe deplin convins despre însemnătatea acestui moment, căci liniștit și hotărât, se apropie cu pași lini de masă, la care ședea împăratul. Din răspunsurile lui simple, dar limpezi și liniștite, cunoscu și împăratul, că Ivan era cu totul limpede la creeri.

„L'ai cunoaște acum pe cassier?” întrebă împăratul.

Ivan răspunse „da” și împăratul se apropie de un slujbaș din celalalt capet al sălii, dându-i o poruncă.

Abia trecuse un pătrar de oră și se auziră pași pe coridor. Ușa se deschise și în prag apărură mai mulți oficiali dela cassa imperială.

Ochii lui Ivan străluciau; un fior dulce ștergea acum din inima lui și urmele de durere, ce mai rămasese; în cel ce pași mai întâiu pragul recunoscu pe înșelătorul său.

Ca lovit de trăsnet, palid și tremurând, stătea învinuitul înaintea împăratului; întregă zidirea de minciună și înșelăciune se dărașu acum dintr'odată, prăbușindu-se asupra lui.

mânia va aplica măsuri de retorsiune contra Greciei, cari se vor începe la 1 Iulie. Printre primele măsuri vor fi închiderea școalelor grecești din România și impunerea arendașilor, comercianților și meseriașilor greci o foncieră indoită.

Basarabia. Din Chișineu vine vestea, că în Basarabia s'a format un mare comitet românesc, care printr'un manifest lansat zugrăvește ignoranța și sărăcia moldovenilor basarabeni, arătând că acesta a fost scopul tuturor guvernelor, ce s'au succedat, și cari dela luarea Basarabiei au lucrat mereu pentru desnaționalizarea Moldovenilor. Programul comitetului, apărut în noul ziar, „Basarabia“ este unirea tuturor românilor moldoveni într'un mare partid național democratic, cu scopul cultivării în popor a limbei strămoșești și trezirea românilor la lupta contra politicii rusești.

Spicuri.

Un plagiat arhieresc.

De când cu vestitul plagiat al unui Episcop ortodox dela noi, nu se mai pomenise de un astfel de delict, comis de o preacucernică față bisericească. Revista „Românul literar“, ce apare în București, în nrul dela 14 Maiu v. „pune pe doue

La prima privire recunoscu întreaga situația; voi să se repeadă dintr'o săritură pe uși afară, dar două brațe puternice îl încheștară.

„Prea târziu!“ strigă împăratul... Știm acuma totul. Vei merge acum însuși în locul, ce i-l'ai pregătit lui Ivan Bender. Duceți-l de aici!“

Păzitorii puseră bine mâna pe cassier, îl tuseră, îl îmbrăcară în haine de ostaș de rând și câte-va zile mai târziu fu transportat la Kars.

Cercetarea începută îndată scoase la iveală încă o mare parte din suma șterpelită. Ivan la dorința-i proprie, căpătă jumătate banii, iar cealaltă fu asemnată femeii, dela care avea Ivan salba.

Cu lacrimi în ochi, mișcat până în adâncul inimii, căzu el în genunchi înaintea binefăcătorului său și mulțumindu-i cu duioșie, își luă rămas bun.

Încă în aceiași zi plecă Ivan spre Cholm. În aceiași căsicioară o află pe pricinuitoarea bucuriei lui. Dar lipsa și nevoile mai crescuseră, sărăcia era mai mare, decum o știa el, căci acum femeia singură trebuia să-și câștige pâinea de toate zilele. Bărbatu-i murise.

Și acum se apropia norocul; talismanul tatălui își arăta puterea. De-odată cu sosirea lui Ivan în Cholm sosise și cealaltă jumătate din prețul salbei.

Cu căldură și iubire își strinseră mâna cei doi fericiți; și peste un an femeia fericită era soția lui Ivan, căci bucuria gustată împreună e de două ori mai mare...

Vechiul proprietar al salbei nu s'a mai putut afla nici într'un chip și ea și astăzi se păstrează între giuvaierile împărătești din Petersburg, și încă și astăzi își povestese oamenii din voivodatul polon al Lublinului și până departe în mare, minunata istorie a lui Ivan Bender cu salba de mărgăritare.

N. Ag.

coloane“ pe „un prea sfânt arhieresc“, al cărui nume nu-l spune, care și-ar fi copiat o conferință, ținută la societatea femeilor române din București, — fiind de față și Regina, — după un capitol dintr'un „admirabil tractat de morală creștină“, pe al cărui autor nu-l știe, pentru-că n'a sămnat scrierea sa „escelentă“, de cât cu inițialele I. B. M.

Ne-am luat voie a face pomenire și noi de această procedură nevrednică de un om cult, cu atât mai ales, că acel conferențiar se iscălește foarte caligrafic: „Nifon N. Ploșteanu“, vicarul sfintei mitropolii a Ungro-vlahiei și profesor de religione la școala secundară de fete, gradul al II-lea, din Capitală. În plus, acest preasfânt părinte mai e și Arhieresc. Conferința din vorbă, împreună cu alte trei au apărut într'au volum de 254. pag. 8° mic sub titlul: „Patru conferințe religioase“ etc. București 1905. și e dedicat: Venerabilei și pioasei Doamne Ecaterina G. Gr. Cantacuzino, soția actualului prim-ministru, al cărei frumos portret împodobește volumul, pe cât îl dejosesc celelalte icoane sfinte, foarte urite și prost tipărite. Tractatul de morală, pe care l-a ciupit Sfînția Sa, are titlul „Tractat de morală creștină, lucrat de I. B. M. fost profesor de morală. Operă lucrată din însărcinarea On. Minister al Cultelor și Instrucțiunii publice. Iași 1900.“ Din fericire noi cunoaștem pe „valorosul“ autor al acestui „admirabil“ și „escelent“ tractat, după ce însă n'a ținut să se iscălească, n'avem nici noi voie a-l descoperi. Atâta putem spune, că într'adevăr autorul e un bărbat foarte distins, care însă nu face parte din biserică ortodoxă. Temeinicia învățaturii sale însă, nimic nu o relevează mai eclatant, decât chiar împrejurarea, că a fost invitat de un ministru de instrucție să pregătească o carte pentru institutele de cultură ortodoxe din România. Care a fost motivul acestei hotărâri ministeriale nu cercăm...

Și ca să revenim la Sfînția Sa Vicarul Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, ne închipuim, ce față va face Dna prezidentă a Societății femeilor române, când va afla de acest „matrapaslăc“, care i-a fost dedicat dănsiei. Sfînția Sa e caraghios de altcum: copiază din vorbă în vorbă o scriere apărută de abia cu cinci ani înainte, ca și cum ar fi sigur, că n'o cunoaște nime și tot Dsa în conferința a treia despre: „Intemeierea mitropoliilor și episcopiiilor în țările române“, ținând să vorbească și de unirea noastră cu Roma, se dovedește de cel mai grozav necunoscător a literaturii contimporane, debitând cu ridicata minciunile cele mai imposibile, și făcând niște deducții de o naivitate soră cu prostia. Pentru cetitorii nostri e vreme percută să începem a polemiza cu Sfînția Sa în coloanele acestei foi, Dsale — deși și-a mângit așa de rău bunul nume de Arhieresc, — li stăm la dispoziție cu toate acestea.

Academia Română.

Institutul Oteteleşanu.

Publicațiune 1906.

Cu începerea viitorului an școlar 1906—1907. se vor primi șase-spre zece eleve în Institutul de fete dela Măgurele,

fundat de Ioan Oteteleşanu și înființat de Academia Română, sub înaltul Patronaj al Majestății Sale Regelui, cărora li-se vor da, conform dispozițiunii testamentare a răposatului fondator, o creștere casnică și instrucțiunea convenită unei „bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux“.

Cursul va fi de cinci ani de studiu și unul de practică. În acest timp elevele vor avea toată întreținerea în Institut și nu vor putea părăsi școala în tot intervalul de șase ani, afară de cazuri de forță majoră.

Sunt admise în Institut copile născute din părinți români săraci, pe deplin sănătoase, cari până la 5 August 1906. au împlinit 12. dar încă nu 14 ani, au pregătirea ce se dă în școalele primare din România și au obținut la terminarea cursului primar cel puțin media 7. Candidatele cu clase secundare au să prezinte certificatele de clase secundare, având media cel puțin 6.

Nu se admit dispense de nici un fel.

Doă surori sau două vere primare nu pot fi admise în Institut.

Părinții elevelor, ce vor fi primite în Institut, nu pot să-și ia ficele de sfintele sărbători, ori pe timpul vacanțelor în familie, și Direcțiunea își conservă dreptul de a le da ori nu voie elevelor să petreacă în familie de vacanțe.

Părinții aspiranțelor ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită — până la 5 August 1906. — cererile însoțite de act de naștere, act de vaccină, act de pauperitate, în care se va arăta și numărul copiilor, și atestat școlar despre terminarea claselor primare, la Academia Română (calea Victoriei Nr. 135), pentru Comisiunea Fundațiunii Oteteleşanu, care, examinând actele și luând informațiunile, ce va crede de cuviință, va dispune ca concurențele, ce îndeplinesc condițiunile mai sus precizate, să fie supuse la un examen de primire, prin care se va constata gradul de pregătire în ceea ce privește cetirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țărilor române.

Concurențele, cari nu sunt din România se admit fără examen de primire, în virtutea atestatelor obținute în școalele similare din patria lor, și au să trimită la Academia Română, tot până la 5 August stil vechiu, cererile însoțite de actele enumerate mai sus, de un atestat medical și de o fotografie a lor.

Academia își rezervă dreptul de a face admiterea definitivă a copiilor dinafară de Regat, numai după ce ele vor fi examinate de medicul Institutului.

Rezultatele examenului se vor supune dimpreună cu toate actele, printr'un raport, Augustului Protector al Academiei Române, Majestății Sale Regelui, căruia îi aparține a decide în privința primirii.

Examenele se vor încene în localul Academiei la 9 Septembrie 1906 v. la 8 care dimineața.

Cu începere dela 16 August părinții pot ridica actele de naștere, de vaccină și de studii, cu cari au înscris copilele.

Nr. II. 9.797. — București, 20 Maiu 1906.

Expozițiunea generală română.

Reducerile pe căile ferate.

Călătorilor, cari vor merge să viziteze Expozițiunea generală din București, se vor vinde dela data ce se va fixa ulterior bilete de reducere și întoarcere pentru București și înapoi docamdată cu o reducere de 30 la sută din prețul biletelor trenurilor de persoane.

Reducerea, după asigurarea ce ni-s'a făcut, mai târziu va fi de 50%, adecă pe timpul de toamnă, când am povățuit deja publicul nostru să viziteze expoziția, care atunci va fi pe deplin terminată.

Aceste bilete vor fi valabile atât la trenurile de persoane sau mixte, cât și la trenurile accelerate, afară de trenurile 5, 6, 7 și 8 (de lux).

Întreruperea călătoriei în stațiunile intermediare nu se admite cu aceste bilete.

Pentru copii între 4 și 10 ani se vor elibera bilete speciale de ducere și întoarcere cu prețul de jumătate din prețul redus și având pe ele imprimat cuvântul „copil“.

Biletele de ducere și întoarcere, fie pentru adulți, fie pentru copii, se vor elibera numai dacă odată cu ele se va cumpăra dela aceeaș casă de bilete cel puțin un număr egal de bilete de intrare în Expozițiune.

Biletele de dus și întors vor fi valabile 6 zile numărate dela data ștampilării până la a șeasa zi, oara 12 din noapte.

Coloarea biletelor de dus și întors va fi: Albastră pentru clasa I., albă pentru clasa II., și roză pentru clasa III., toate cu tiparul roșu.

La ducere se va perfora și reține de personalul de tren partea superioară a biletelor, iar la întoarcere partea inferioară.*)

Sibiu, 12 Iunie st. n. 1906.

Delegatul Comisariatului General:
Dr. C. Diaconovitch.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Pentru biserica din Chiheriul-inf. au dăruit: credincioșii Buț Nicolae și credincioasa sa mamă Saffa din Șerbeni, Mera Macaveiu, Ioan Hurdnean, un frumos rând de vesminte bisericesti cu toate apartinențele sale. Pentru un clopot de mărime peste 200 kgr. au subseris preotul 200 cor., Harșan Iuliu, cantor-învățător 100 cor., dl Dănilă Caratus 100 cor., Pop Toader 100 cor., Pop Artimon 100 cor., ambii curatori bisericesti. Inceze Ieremia 100 cor., pentru vecinicia noastră amintire și a părinților nostri. Inceze Irimie și Arsenie, a mai cumpărat un rând de vesminte preotești cu 120 cor. Chiheriul-inferior, la 19 Martie 1906. — *Ieremia P. Harșan*, paroh.

Din Arhidieceză. Joi în 7 crt. au fost hirotoniți întru diaconi și Duminecă întru preoți: *Octavian Florian*, dispus admin. parohial în Țăgșor (tr. Cătina) *Aurel Hățăgan*, în Corpade (tr. Coșocna), *Valeriu Sandru*, în Copandul-de-Mufăș (tr. Uioara) *Vasile Muntean*, în Sănmărgăhita (tr. Ludos), *Ilarian Dulău*, în Adămuș (tr. D.-Sân-Martin) *Ioan Ștefan*, în Bercea (tr. Almas) și *Vasile Cioloca*, în Chinariu (tr. Reghin).

Știri personale. *Dr. Iosif Siegescu*, profesor gimnazial în Budapesta, a fost trimis de Ministrul de culte, să asiste la esamenul de calificare a învățătorilor arhidiecezani, având toate atribuțiunile unui inspector scolastic.

Ziaristic. „Foiaia poporului“ din Sibiu, redactata de Silvestru Moldovan depunând prescrierea cautiie, se va ocupa pe viitor și cu politica. — „Gazeta socială e numele unei foi noue, ce a început să apară la Orade, de trei ori la săptămână, având de redactor responsabil pe G. Magyar Ungureanu și colaborator prim pe Augustin S. Corbu. Costă pe an 8 cor.

Dela Cluj ni-se serie, că cu prilejul închierii cursurilor universitare, au fost premiați studenții Cornel Sănguian, filozof,

*) Ministeriul lucrărilor publice a propus comisariatului general al Expoziției ca mijloc de convingere, că persoanele care vor să beneficieze de reducerile de 50 la sută pe C. F. R., vin într'adevăr pentru a vizita Expoziția, să fie obligate aceste persoane ca odată cu cumpărarea biletelor de tren, să ia și câte un bilet pentru intrarea în Expoziție în zilele de lucru și câte unul pentru intrarea în zile de sărbători.

Aceste bilete se vor găsi la toți șefii de stațiuni ale Căilor ferate române.

pentru o lucrare din sfera literaturii române și Valer Suciu, jurișt, pentru biruința la studiu.

Fondurile arhidiecezane. Se constată primirea următoarelor sume:

la *Masa studenților*: cor. 100 dela Arition M. Popa, Reghin, întru amintirea fratelui repausat Marian. — cor. 20. dela „Arieșana“, Turda. — cor. 50. dela „Brădetul“, Orlat.

la *Internatul de fetițe*: Vas. Măscă, Bein, cor. 15. — Victor Macaveiu, cor. 7 67. — Ioan Crișan, Ohaba, cor. 8.

la fondul *Subsidiar a preoților*: Iacob Popa, Blaj, cor. 240.

Blaj, 15 Iunie n. 1906.

Cassa centrală arhidiecezană.

Esamenul verbal de maturitate s'a terminat în 9 crt. cu următorul rezultat: Din 45 elevi 2 au căzut la esamenul de clasă, 4 au fost respinși pe un an la examenul scripturistic; din cei rămași au satisfăcut cu *eminentă* 7: Iuliu Crișan, Ioan Zileriu, Emil Folea, Enea Muntean, Emil F. Negruti, Zenove Păclisan și Vicente Pandrea; cu *bine* 8: Ioan Berlian, V. Boeriu, Tit Liviu Crișan, Ioan Gligor, Ioachim Marcu, Atanasiu Pantea, Victor Vancea și Vasile Hossu. — Maturi au fost declarați 16 elevi; s'au îndrumat la corectarea examenului după 3 luni: 7; a fost respins după un an 1.

Iubilen. Presidiul „Reuniunii femeilor române Salăgiene“, invită la *serbarea iubileului de 25 ani*, ce se va ține în Șimleul-Silvaniei (sala teatrului orașenesc) la 26 Iunie n. a. c. Programul serbărilor e următorul: La 8 oare dimineața serviciul dumnezeesc, cu mare asistență, cântările le va da corul teologilor din Gherla, compus din 25 cântăreți. — La 11 oare ședința festivă. — La 1 oară d. a. prânz comun în sala teatrului orașenesc. — Sara concert urmat de dans.

Atentat asupra părechii regale din Spania. Din Madrid se anunță stirea unui atentat îndreptat asupra părechii regale chiar în ceasul când se reintorcea dela ceremonia cununiei. Din etajul unei case s'a aruncat asupra trăsorei regale o bombă, care a omorât caii, pe vizitiu și pe câțiva ofițeri superiori, cari încunjurau trăsura. Regele Alfonso și regina Ena au scăpat prin minune. Atentatul a fost prins, e un anarhist, el s'a sinucis, omorând și pe polițistul, care l-a arestat.

Zece porunci naționale ale Românilui:

1. Tot românul să se ferească de procese, mai bine să se impace cu contrarii lui; dacă însă totuși e silit să stea în proces, să-și ieie advocat român.
2. Tot românul să învețe a scrie și citi, căci altcum este pierdut în lumea asta.
3. Tot plugarul, care are mai mulți de doi feciori, pe unul să-l facă moștenitor, iar pe ceilalți să-i împartă la meserii, comerțului.
4. În toată casa românească să fie o foaie românească.
5. În toată comună să se înființeze coruri vocale, căci mai frumoasă podoabă ca un cor nu poate avea satul.
6. Învățătorii români să țină în toată Dumineca cel puțin două oare prelegeri și sfaturi despre economia rațională, despre viitor, susținerea cailor, pomărit, stupărit, despre legi și despre meserii și comerțului.
7. Împrumutul de bani să se ia numai dela băncile românești; în toate comunele să se însoțească românii, să alcătuiască reuniuni pentru ajutorarea lor însuși, căci Dumnezeu numai atunci ajută, dacă și omul se ajută. Mai pe sus de toate, să nu caie în prăvălie străină, să nu dea creștarul la străinul, care ne este dușman de moarte, ci dacă nu este neguțător român, să facă reuniuni de consum, bolte sătești.
8. Să se creze pentru tot neamul românesc un port universal național român, care să nu fie scump, dar să fie practic în toată privința.
9. Românul să nu-și deie sfatul nimănui, ci să tacă și să facă. Și asta este numai atunci cu pntință, când tot românul știe carte.
10. Românul să-și iubească sfânta maică biserica, căci numai atunci va fi fericit, până ce nu se va lăpăda de Sion. — („Tribuna“).

Apel. Rog pe toți foștii mei colegi, cu cari împreună am dat esamenul de maturitate în 1896, la gimnasiumul din Năsăud, să se prezinte în Năsăud la 1 Iulie a. c. pentru serbarea aniversării de 10 ani a esamenului nostru de maturitate. Programul detaliat să va comunica la întâlnire. — *Vasiliu Suciu*, Blaj.

— **Subscripții.** În numele comitetului bibliotecii centrale preotești-învățătoresți din tractul protoprezviterial al Vascăului, rugăm pe toți autorii și editorii de opuri, pe cum și pe toți binevoitorii și sprijinitorii progresului cultural al acestui tract, să binevoiască a concurge la augmentarea suanumitei biblioteci prin dăruirea de opuri din domeniul teologic-pedagogic, științific și literar, ori și prin ajutoare în bani. Dăruirile de ori-ce natură, cari la timpul său se vor cuita în public, sunt a se trimite la adresa subscrisului presidium în Șeghiște (Szegyesz, p. u. Rieni, com. Bihor). Vascau, 14 Maiu n. 1906. — *Moise Popovici*, președintele comitetului. *Vasile Nicoruța*, notarul comitetului.

Petrețeri. Reuniunea economilor și meseriașilor din Alba-Iulia, invită la *producțiunea teatrală* împreună cu dans, ce să va aranja Sămbătă, în 16 Iunie n. 1906, la hotel „Europa“. Venitul curat este destinat în folosul reuniunii.

Băile dela Basna. Atragem atențiunea cetitorilor nostri asupra inseratului referitor la începerea sezonului la băile dela Basna, recomandându-le folosirea lor, celor ce au lipsă, cu atât mai ales, că vor avea de medic pe afabilul dr. Eugen Porea, care îi va povățui cu toată grija și conștiințioșitate.

Necrolog. Ni-se comunică următoarele: În 31 Maiu a. c. după lungi și grele suferințe, împărtășit cu merindea de veci, am petrecut la cele eterne pe primul frunțas al comunei noastre Vajdacuta, pe *Pop Andrei*, în etate de 95 ani. Născut în comuna Cerghizel și căsătorit în Vajdacuta în 1835. Darat dela Dumnezeu cu multe ageră, îl caracteriza cu deosebire, iubirea de adevăr și dreptate, sfat înțelept, cuvânt blând, plăcut și statornic, din care cauză era iubit și respectat de toți. Podoaba cea mai frumoasă a vieții sale însă a fost evlavie, frica de Dumnezeu și iubirea căsii Domnului; de care nu și-a uitat nici pe patul său de moarte, donând pe sama bisericeii din loc suma de cor. 84 care sumă în contelegere cu unii familiari ai săi va servi ca basă la o fundațiune a bisericeii gr.-cat. din loc, cu numele „Pop Andrei“, și care fundațiune să sperează că va crește în timp scurt și prin contribuiri benevole. Subscrisul trebuie să recunoască în regretatul Pop Andrei am pierdut nu numai un valoros membru al curatoratului bisericesc, ci și pe cel mai bun sfătuitor și sprijinitor în toate afacerile bisericești-scolastice. Îl deplâng fiii săi: George Pop, consilier regesc, cavaler al ordinului crucea de fer el. III. și director de finanțe în Zombor. Gregoriu Pop, căpitan și șef inginer de stat în România. Vasiliu, Raveca, economi și numeroși nepoți și strănepoți. Dumnezeu să-i facă parte cu dreptii! Vajdacuta, 7 Iunie 1906. — *Augustin Nilca*, paroh gr.-cat.

† *Aurel Domșa*, învățător, fiul învățătorului din Ighiu, după lungi și grele suferințe, împărtășit cu s. taine ale muribunzilor, în 11 Iunie n. a. c. și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în anul 24. al etății și al 6-lea al funcțiunei sale învățătoresci.

În veci amintirea lor!

Posta redacțiunii.

D. B. Pentru numărul acesta a sosit prea târziu, vom vedea în cel venitor, deși, poate, ar fi câte ceva de observat.

V. G. Regretăm. După răspunsul apărut deja în alte ziare, ar fi să ne punem în conflict, fără treabă, cu oameni, cu cari n'am voi. De altcum acuza nu s'a făcut în foaia noastră și ziarul celalalt nu va denega ospitalitatea.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare).

După vre-o 15 zile, fantoama apărură din nou. „Katie“, scrie Crookes în epistola din 30 Martie 1874, „nici când nu s'a arătat așa de bine: ea s'a preumblat prin sală timp de vre-o două oare, vorbind familiar cu cei de față. Mai de multe ori mi-a oferit brațul; și impresiunea, ce o simțiam era: ca și când aș fi avut lângă mine o muiere vie, iar nu o ființă din lumea cealaltă. Impresiunea aceasta a fost așa de puternică, cât mi-a venit ispita de a reînoi o cercetare curioasă de mai înainte“. Aci Crookes face aluzie la cercetările, ce le făcuse mai înainte cu fantoama: de a o vizita, de a-i cerca temperatura, pulsul (75 bătăi pe minută), etc. Crookes apoi îi ceru permisiunea să o strângă în brațe, și constată, că are de a face cu o ființă materială întocmai pe cum era media Florența Cook. Nu departe de fantoamă văzu media, în stare cataleptică, o luă de mână, și se convinse, că aceasta era mâna mediei Florența, și apoi se uită și făcu comparație între medie și Katie King. Coloarea lor era diferită, asemenea și stătura. Media avea cercei în urechi, pe când fantoama nu avea.

Pe spiritul Katie King, Crookes l-a și fotografat. În 7 Maiu 1874 s'au făcut 4 fotografii. După ce dsoara Cook a intrat în catalepsă a ieșit după câte-va minute din odaie; tinuța sămăna cu a unui om viu, cu obrazul și buzele roșii. A agrăit pe Luxmoore și pe dna Corner, și le-a zis să-i atingă veșmântul, ca să se convingă că are numai unul. Povestea cu toți, și-și făcea diferite observări la adresa celor prezenți, și mai cu samă la adresa fotografului, al cărui aparat îl numia minunat, și din când în când intra în odaie, de unde iar se întorcea. De obicei se răzima de umărul lui Luxmoore și odată i-a luat monoculul, ca să se uite. Tocmai înainte de a fi fotografată, s'a arătat, spre spaima tuturor, un braț lung și puternic de bărbat, care amenința cu pumnul, și plesniă din degete. Katie se întoarce mâniașă, și interpelează obraznicul, ce se inbulzia. — În adevăr, e rușine, zise ea, că alt spirit să se mestece, când vreau eu să mă fotografiez; Cară-te! Și îndată a dispărut spiritul. Katie a pretins dela cei prezenți, să n'o fixeze până se fotografiează. Cătră sfârșitul ședinței, după ce au fotografat-o de trei ori, Katie simția că-i pierde puterea, și ni-a spus, că se disolvă. Cu luminarea tot mai intensivă a odăii, îi dispărea partea din jos a trupului, părea că se tot cufundă până ce a ajuns cu grumazii la padiment. Atunci celelalte părți ale trupului au dispărut, și ea se părea că zace sub haina-i albă. Ultimele cuvinte i-au fost, că să rămână liniștiți și să cânte, pentru că îi greu dacă-i lipsesc omului picioarele, pe cari să poată sta. Nu mult după acestea a ieșit iar din odaie, ca mai înainte, și au fotografat-o a patra oară, apoi ni-s'a dat de știre din odaie, prin lovituri: să scoatem media afară. Legăturile ei le-am aflat neatînse, pecetluite cu inelul lui Luxmoore. Capetele acestor legături ajungeau până în odaia vecină, unde le țineau privitorii, astfel, că cea mai mică mișcare a mediei ar fi fost observată. Spiritul Katie s'a arătat, în decurs de trei ani, de câte-ori numai a dorit media Florence Cook, până ce într'o zi aduse lui Crookes la cunoștință, că trebuie să se depărteze pe timp mai îndelungat, ca să se reîntoarcă în țara spiritelor. Săptămâna ultimă, înainte de despărțire, țineau ședințe în fiecare zi, ca pe Katie să o fotografieze cu lumină electrică și magnetică. Au adus cinci aparate. Biblioteca lui Crookes serviă de sală de experimentare. Folosiau în fiecare sară trei-patru lamele, astfel că în toate ședințele acestea, au făcut cam 15 fotografii, din cari însă foarte puține au reușit cum se cade.

„Muierele, ce erau de față, înainte de toate au examinat minuțios media Cook, și după aceea au cusut-o într'un veșmânt în formă de sac, prin care nu străbătea apa, și au legat-o strâns de obiecte solide, întărite cu funii și coarde, încât ori-ce mișcare fi era imposibilă; legăturile îi le-au sigilat. În starea aceasta imobilă au așezat-o pe o sofă (chaiselongue) și au dus-o în odaie. Ca să se asigure în contra ori-cărei înșelăciuni, fizicii Varley și Crookes au pus media în legătură cu un galvanometru, prin mijlocirea unui curent electric, ca astfel, în cazul, când mediei i-ar fi succes să se desfacă de legături, să se scoale de pe sofă și să se prezinte în forma pretinsului spirit, aparatul electric să demas-

cheze la moment scamatoria prin abaterea acului arătător..... După astfel de preservative, experimentatorii s'au crezut cu totul tot scutiți de ori-ce înșelăciune. Și de fapt, după materializarea și fotografierea spiritului, media Cook zăcea încă tot pe sofă, și sîrma electrică era nemișcată la picioarele ei, ca și mai înainte, așa că era evident, că Cook nu putea da pe spiritul. O ședință ținea cam două oare“.

În 21 Maiu 1874 s'a ținut ședința ultimă, ședința de despărțire. Pe dsoara Cook, o conduse Crookes în odaia întunecată, și nu peste mult s'a desfăcut cortina, și Katie King s'a prezentat ca de obicei în veșmânt alb, dar de data asta cu mâneci scurte, și decoltată. A împărțit celor prezenți flori, din buchetele, ce le-a primit dela Crookes și dela Tapp, pe cari mai înainte le legase cu cordeluțe; pe sama mediei apoi, a ales doi trandafiri. Le-a împărțit bucle din păr și bucăți din veșmânt și din vâl, și pe sama unora a scris și unele însemnări.

După aceea a chemat la sine pe toți membrii societății pe rând, spunând fiecăruia câteva cuvinte, și dându-le îndrumări, ca cu aceeaș bunăvoință să tracteze și pe mai departe pe media Cook. Îndrumările acestea, pe cari le-au eternizat cu ajutorul stenografiei, între altele spuneau: „Pe Florence o las cu cea mai mare încredere în grija dlui Crookes, care s'a arătat totdeauna cu bunăvoință; sunt sigură că va corăspunde încrederii mele“.

Katie King a prins de braț pe Crookes, care i-a cerut favorul special, ca el să fie ultimul, care s'o poată vedea; a strâns mâna tuturor, a aruncat o ultimă privire serioasă asupra prietenilor, și a dispărut după cortină, unde a petrecut mai mult timp cu Crookes. După aceea a trezit media, carea zăcea extatică pe padiment, pe care atingându-o ușor, i-a zis: „Scoală-te Florence, că trebuie să te părăsesc“. Florence se rugă de Katie King să mai rămână, aceasta însă îi respunse: „Draga mea, nu pot mai mult, misiunea mi-am împlinit-o, Dumnezeu să te ocrotească!“; și s'a auzit sărutarea de adio.

Katie King a mai adăus după acestea, că nu se va mai putea prezenta, nici nu va mai vorbi, și că în decursul acestor trei ani a avut o viață trudită și posomorită, și toate descoperirile le-a făcut pentru spăsierea păcatelor sale; că acum va trece la o viață mai perfectă în lumea spiritelor. După un timp mai îndelungat poate că va mai comunica cu media prin scrisoare, și ea va putea-o și vedea în visurile-i lucide“.)

A r t i c i u l u l I V.

Molestări spiritiste.

La puținele fenomene spiritiste, citate până aci, — căci multe sunt fenomenele spiritice din zilele noastre —, mai adăug câteva. Acestea nu se întâmplă în prezența mediului, ori în ședințele spiritiste, ci se produc de sine, fără mediu. De aceea le și pun separat, și le dau nume deosebit: *molestări*. Și fiindcă în urma urmelor, dela spirite provin și ele, le adăug atributul: *spiritiste*.

În 1901, *Livio Silva* dr. în chemie, publică în „Revue des Etudes psychiques“ din Paris nr. 1—5, sub titlul: *Phénomènes spirites de Turin*, unele fenomene spiritiste petrecute în 1900 în *Torino*.¹⁾ Fenomenele s'au întâmplat în Via Bava nr. 6, în liqueueria lui *Fumero*, dela 16 până la 28 Noemvrie 1900.

În dimineața de 16 Noemvrie 1900, nu era în prăvălie decât numai dna *Fumero* și o calfă. Deodată văd, că un vas cu liqueur pleacă dela locul său, vine pe masă și se sparge; și după el alte vase; ba mai apoi încep sticlele și mobilele să joace. Stăpâna prăvăliei la văzul lor, ametește; se adună vecinii, văd și ei jocul, și telegratează după stăpânul prăvăliei, carele în dimineața aceea plecase cu trenul, în afaceri comerciale. Cât a fost ziua de lungă, glăjile și mesele n'au curmat cu jocul, spre mirarea mulțimei curioase, carea venise se vadă minunea, din toate părțile. La acestea s'a mai adăus plecarea hainelor din chiliile de deasupra prăvăliei. Hainele plecau de sine dela locurile lor, și eșind pe ferești, cădeau jos. Înzădar le adunau și le duceau iarăși la loc, căci nu stăteau, ci cu o furie și mai mare își vedeau iarăși de drum.

În ziua următoare, și în zilele de mai apoi, jocul sticlelor s'a continuat, cu câte o întrerupere din când în când de câteva

¹⁾ Schneider op. cit. pag. 179—182.

²⁾ „La Civiltà cattolica“ seria XVIII. vol. III. pag. 408 și urm.

oare. Jocul și spartul de sticle se pogori și jos în pivniță, unde era depozitul beuturilor. Aci sticlele începeau să se miște dela locul lor, apoi veniau jos încet. Aci se învârtiau și plesneau, făcându-se tot praf, ca lacrimile batavice. Unii vizitatori își făceau observările, că ar fierbe liqueururile, și de acolo ar proveni jocul și spartul; dar nu-și gătau vorba, și iată că pornesc și sticle goale. Se scoboară și ele frumos pe pământ, se învârt și plesnesc. Profesorul Cesare Lombroso veni și el la fața locului să vadă fenomenele. Merse în pivniță, și mai întâi stătu în întunec, apoi aprinse 6 lumini; examină pivnița și sticlele, să vadă nu e ceva legătură între ele. Nu era nimica. Ba el s'a convins și despre aceea, că sticlele nu cădeau și nu se răsturnau, ci se pogorau de sine. Despre acestea a scris și un articol în *Archivio psichiatrico, scienze penali*, etc. din Turin

Stăpânul prăvăliei chiamă parohul, să sfințească casa. Parohul vine, stă vre-o două ore, dar nu se întâmplă nimica în ființa lui de față. Nimerise, pe cum se vede, în unul din intervalele pașnice.

Intrevine și poliția, ca de regulă. Zece zile dearândul pază poliștii să afle pe făcătorul de rele, — dar înzădar, mesele și butiliile jucău și se spârgeau și în prezența lor.

Vine iarăși profesorul Lombroso să vadă, ce mai e. Întrebă liqueuristul cum stău butiliile. Răspunde, că stău bine, au încetat cu totul, pentrucă le-a făcut să înceteze prof. Lombroso. Sermanul era sâtul de vizite și de întrebări, căci tot orașul se perândase pe la liqueureria lui. El nu cunoștea personal pe prof. Lombroso. Atunci Lombroso i-se descopere, intră și vedă. Jocul și paguba nu încetaseră.

Suspiționându-se, ca nu cumva calfa să fie cauza, a fost dimis din serviciu. Intră în altă prăvălie, și nu se întâmplă nimica din cauza lui. Pleacă și doamna de acasă, și stă vre-o două zile. Atunci a fost pace între sticle. Se întoarce înapoi, și jocul și spartul încep din nou. Doamna se depărtează iarăși, dar pentru aceea sticlele și mesele și-au văzut de joc.

Unii le explicau ca exploziuni de magnetism, alții ca halucinațiuni inconștiente; unii le socotiau produse de cei de față; alții le atribuiau înșelăciunii lui Fumero. Dar toate expicările acestea s'au spulberat, pentrucă poliția, carea pândise 10 zile dearândul, nu descoperise nimica. Alții le explicau ca produse de spirite, cum face și Silva, dându-le chiar și titlul: *Phénomènes spirites*.

Un caz analog s'a petrecut, ceva mai de mult, în 1846 în Paris, Rue Neuve de Cluny. Cazul s'a descris deja de atunci în *La Gazette des Tribunaux*, și l-a descris și martorul ocular Mirville.¹⁾

Acolo era un negustor de lemne și cărbuni: *Lerible*. El avea o casă în strada amintită, pe care și-o renoise și curățise. Cătră sfârșitul unei zile din iarna anului 1846, închise persianele, dar rămase o mică crepătură. Atunci încep să plouă la bolovani, cărămizi, țigle: cari orizontal, cari sub unghiu; și să dea năvală asupra ferestilor și asupra păreților. Persianele s'au stricat, ferestile s'au nimicit, și aplicându-se pe dinlăuntru paravane bine întărite, la ferestți, acestea încă s'au făcut tot praf; ba de bolovani cei mulți și păreții s'au fost găurit. Pe crepătura rămasă neastupată veniau lespezi de piatră măsurate după lungimea și lățimea crepăturii. Mobilele din casă încă se nimiciseră: mesele, scaunele, paturile, oglinzile, etc., zăceau jos grămadă. Ploaia aceasta de petri tinu mult: trei săptămâni dearândul.

Lerible avizase poliția, carea s'a și prezentat să descopere pe făcătorii de rele. Tribunalul încă își trimise delegații săi; veni și un grup de vânători din regimentul 24; ba aduseră și câni de pază, și li așezară prin împrejurime, ca să latre, cât ce s'ar ivi cineva peste noapte. Toată paza fu zădarnică, nu s'a dat de nime; iar petrile se păreau că vin foarte de departe, și multe din ele erau așa de mari, cât omul cu greu le putea ridica, necum să le arunce. După trei săptămâni de năcaz de zi și noapte, ploaia de petri încetă; dar pe atunci în casă totul era nimicit, nici ușile dintre chilii nu mai erau întregi.

Fiindcă fenomenele acestea nu se puteau explica pe cale naturală, unii voiau să le ascrie stăpânului căsii. Că apoi cu cât drept, e altă întrebare. Căci el însuși era să fie omorât în mai multe rânduri, iar semnele loviturilor se cunoșteau încă multă vreme pe el. — O întâmplare asemenea acesteia s'a petrecut în Budapesta în jumătatea a II-a a anului 1903, ori în anul 1904, și s'a scris despre ea în *Budapesti Hirlap* de pe timpul acela. Aș cită și numărul, și toate amănuntele, dar nu-l am la îndemână. În Pesta au fost luate la ochiu, nu una, ci două căsi, și apoi a

inceput ploaia de petri. Mers-a miliția la fața locului, pusu-s'au la pândă chiar și prin podurile caselor din vecini, dar nu s'a putut constata nimica. — Un alt caz s'a petrecut într'o comună românească din părțile Năsăudului, în casa unui țigan, care murise. În casa aceasta se auziau în vreme de noapte bătăături: în păreți, în pod, în obiectele din casă, etc. Văduva țigană nici nu se mai culca acasă, ci prin vecini. A mers la fața locului inteligința din comună, și a stat la pândă, dar n'a putut descoperi pe nime. Unul din aceștia a scris și o corespondință în *Gazeta Transilvaniei* din 1903 ori 1904 (căci n'am la îndemână numărul), în carea expunea faptul, și cerea explicarea lui.

Un alt caz analog s'a petrecut în Petersburg, dar nu în contra unei case, ci în contra unei servitoare. Cazul l-a descris profesorul *Alexandru Butlerow* cu datul de 10/22 Decembrie 1881 și s'a publicat în: *Psychische Studien*, de sub direcția lui Aksakow.²⁾

Mâncările de pe masă săriau în fața servitoarei, și o umpleau. În mai multe rânduri vasul cu apa se ridică în aer și i-se vărsă în cap, udându-o toată. Producându-se bătăături în masă și în scândurile dela ferestți, lemnele de foc se adunară toate într'un unghiu, apoi se ridicară în aer și se sloboziră pe spatele nenorocitei servitoare. Vasele din culină se trântiau jos și se spârgeau. O mătă, ce durmia lângă foc, își sbârleşte părul și îi sare în spate Vrând să fugă, o întâmpină mătura de lângă ușe și începe să o imblătească. Cu mare năcaz scapă afară, și închide ușa; dar mătura nu încetează, ci tot dă în ușe pânăce o strică.

Se înțelege, că s'a prezentat și aci poliția, ca pretutindenea la asemenea întâmplări, dar n'a putut să dea de urma necunoscutului făcător de rele, și așa s'a făcut pace.

În fine mai adaug un alt caz de turburări de acestea, unde necunoscutul s'a folosit de voace și de scrisoare. Cazul îl descrie un martor ocular: *Tommaso Chiuso*.³⁾ Cazul s'a întâmplat în 1878 într'o mănăstire de călugărițe din Turin.³⁾

„Pe la începutul anului 1878, zice Chiuso, era într'o mănăstire de călugărițe din Turin o tineră novicie, înzestrată cu toate calitățile necesare spre a deveni o călugăriță bună. Dar un faptitor necunoscut, despre care toți credeau, că e diavolul, a început să facă șgomot și să vorbească prin mănăstire, și mai cu samă prin prejurul odăii novicei. Încetul pe încetul vorbele deveniră mai dese, iar mai mare și mai înspăimântătoare. Au început să fie bătute ferestile novicei cu petrii, fără să se fi putut observa cineva pe stradă sau prin grădină, care să fi dat. Păreții odăii se încărcău de cuvinte murdare și de semne neexplicabile; și câte odată novicea se treziă ca din senin, că mâncările ei se umpleau de spurcăciuni grețoase; iar apa, din limpede ce era, se turbura și se sângera. O voace se auzia strigând, mai de multe ori: „Nu vreau ca sora N. să depună voturile“ (călugărești).

„Se adause apoi o șicană nouă: un foc misterios se acăța de fața de masă, de hainele de pat și de perdelele dela fereastă. Și aceasta se întâmpla chiar și în prezența călugărițelor, și a superiorilor. Au fost și zile de acelea, când unii trebuiau să stee tot gata să stingă focul“.

„Arhiepiscopul din Turin: *Gastaldi*, om învățat, prudent și foarte serios, nu putea să creadă atari lucruri. Cu toate acestea, venind la dânsul doi episcopi: episcopul din Alba, *Galletti*; și episcopul din Pinerollo, *Vassarotti*, se invol, ca aceștia să meargă la mănăstire, și de vor socoti cu cale, să facă exorcismi. Cei doi prelați remaseră uimiți la auzul faptelor, ce li-se spuneau la fața locului; exorcismii lor însă nu putură să pună capăt șicanărilor“.

„Exorcismii convinseră arhiepiscopul despre realitatea faptelor, și-l îndemnară să meargă la fața locului, în persoană, să mângăie călugărițele intristate. Cât ce se prezentă în mănăstire, îl întâmpină voacea necunoscută, întrebându-l: „De ce ai venit aici? Dă-mi pace! — și apoi adause injurături și amenințări. Mai târziu voacea măturii mai de multe ori, că prezența arhiepiscopului îi da mult de suferit“.

(Va urma.)

¹⁾ La Civiltà Cattolica, seria și vol. cit. pag. 411.

²⁾ La *Chiesa in Fenomene* vol. IV. La Civiltà Cattolica, seria XVIII, vol. III, pag. 678 (fasciculul din 21 Sept. 1901).

³⁾ Auctorul în multe locuri nu ne spune numele persoanelor; dar revista; La Civiltà Cattolica ne încredințează, că ea cunoaște cazul cu deamă-runtul și persoanele, pe baza informațiilor private.

¹⁾ Des Espirits tom. I. La Civiltà Cattolica ser. și vol. cit. pag. 409.

Bibliografie.

A apărut:

George Voda: **Moartea regelui Decabal**, tragedie în 5 acte. Arad, 1906. Pag. 84. Prețul 3 cor.

Ghedeon Bratu: **Proleot pentru fundarea unei școli de regenerare a neamului omenesc**. București, 1906. Pag. 20. Prețul 50 bani.

Karácsonyi Iános dr.: **Magyarország egyháztörténete több vonásaiban, 970—1900**. Nagyvárad, 1906. Pag. 357. Prețul 4 cor.

„Sămănătorul” Revistă Literară. Anul V. Nr. 22. cu următorii sumar: N. Iorga. Literatură de călătorii. — Dimitrie Nanu, Să nu te ducă în ispită (poezie). — L. Bucovineanu, Moș Sandu (nuvelă). — I. U. Soricu, Nostalgie (poezie). — G. Bogdan-Duică, Seminarul pedagogic. — C. S. Hasnaș, Sonet. — N. Iorga, Serbările dela Sibiu. — N. Iorga, Cronică. — În supliment: Icoana din 1623 alui Vasile Ureche fost Păharnic, fiul lui Nestor și fratele cronicarului (Ilustrație).

Numărul: în țară 20 bani, în străinătate 25 bani. Abonamentul: în țară 10 lei pe an, în străinătate 12 lei pe an. Redacția, Strada Buzzești Nr. 42. Administrația: Str. Regală 6, (Tipografia „Minerva”).

„Neamul Românesc”. Anul I. Nr. 6. cu următorul cuprins: Starea și halul partidelor noastre: 1. Boeri și ciocoi. 2. Datoria partidului cinstei. 3. Nemișcarea liberală și pricinile ei, de N. Iorga. — Cronică: Ostașii la îndemâna arendașilor. Arendarea izlazului Brăilei, de B. Aslan. - Miropolitul Moldovei și dl dr. Ochs. Cum „Adevărul” a înviat pe tatăl regelui Spaniei. Șezătoarea dela Craiova și cetirea lui Goga. Comisii de politicieni pentru examene. Imoralitatea Loteriei de Stat. Interpelarea dlui Filipescu. Samsari de expulzări. Listele electorale din Tulcea. Mesajul de închidere a Parlamentului. Mărturisirile dlui I. Brătianu, cu privire la politica viitorului. O ligă semi-morală. Tinerii din partidul dlui Carp. Ieftenirea hârtiei de ziare. Tribunalul maritim. Un favorit al presei române: Candiano Popescu. Praznice creștine cu gazetari evrei. — Dela românii de peste hotare: Discursuri românești în Parlamentul ungar. Școala din Inidora. Morțea parohului Bănrșan din Dârste. Petreceri sibiene. Partidele din Basarabia, de Teodor Porucic. — Din Țeri streine.

Proprietar, editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa

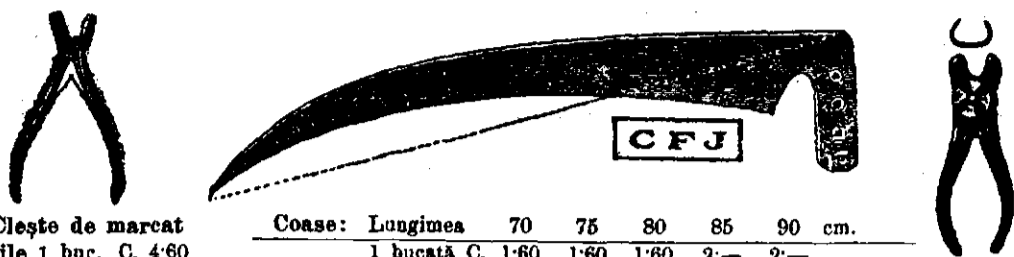
Tusă!

Cine nu să îngrijește de tusă păcătuiește contra sa.

Caramelle de piept ale lui Kaiser
cu 3 brazi

probate de medici și recomandate contra tusei, răcelii, guturaiului. 4512 recunoștințe dovedesc efectul minunat al acestei medicini. — Un pachet costă 20 și 40 fl. și să pot afla la farmacia Carol Schiesal — Blaj. (13) 7—32

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

Clește de marcat oile 1 buc. C. 4'60

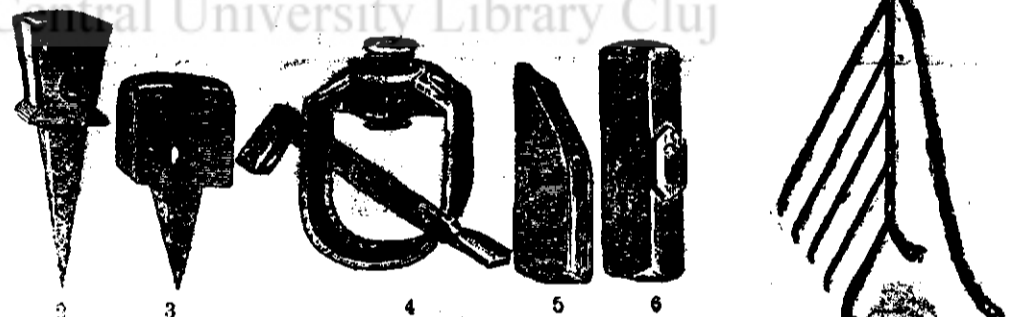
Coase:	Lungimea	70	75	80	85	90	cm.
	1 bucată C.	1'60	1'60	1'60	2—	2—	

La cumpărare de 10 bucați se dă o bucată pe deasupra. Clește americane pentru botul porcilor 1 bucată Cor. —60. 100 inele la ele Cor. —50 fil.

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **CFJ** care nu ar corespunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute. Fiindcă stau pe punctul acela de credință, că coasele provăzute cu semnul **CFJ** încep a fi scoase din întrebuințare, sunt decis, îndată după-ce voi fi informat, ca la coasele ce sunt în pregătire, sămnul **CFJ** să fie dublu provăzută, în formă așezat unul sub altul. Tot odată îmi permit a atrage atențiunea, ca la această bătătură să se observe și sămnul pe unelte agricole.

Aceste coase, cu insigniul **CFJ** și uneltele de bătut coasa, garantate, se mai află la următoarele firme: În Agnita: Frații Gunne filială, Ioan K. Schuller; Agârbiciu (com. Târnavei-mari): Ioan Schuller; Blaj: Oswald Schaffend; Dobârca: Toma Bachmann; Frâua: Iosif Schuster; Făgăraș: Carol König; Avrig: Gustav A. Reschner; Brad: Wilh. Prischak; Cristian: I. G. Connerth; Apoldul-mare: Catarina Wolff; Cincul-mare: Daniel G. Andree; Gurarâului: Ioan Tristiu; Hașag: Herberth Thomas; Ciznădie: Mihai Mathias, Reuniunea de Conzum; Cața: Regina Buchholzer; Sasezid: Ioan Schlattner; Cineșor: Ioan Kauffman; Cârțișoara-sup.: Ioan Scorobet; Streja-Cârțișoara: Ioan Stopu; Loamneș: Moritz Klein; Lancrăm: Mihail Simonis; Noerich: Herman Römer; Șeica-mare: Mihail Ehrmann; Mărtin: Sam. Schmid; Sebeșul-săs.: Ioan T. Gross; Orlat: Simeon Loloi; Poiana: Ioan Bozdog; Richisdorf: Andreiu Nemenz; Noul-rom.: Arnold Lesman; Ocna: Avram Savu, Stoia Ioan Precup; Săsăuz: Iuliu Kerekes; Jidvei: Ioan Orendi, Samoil Wachmann; Șelimber: Irimie Milea; Șeica-mică: Ioan Brandtsch; Șorosteiu: Elekes Lajos; Șona: Iosif Graei jun. & Victor; Săliște: Dum. Roșca Căpitanu; Tilișca: Vasilie Iuga.

Nicovale, forma, fig. 2 3 Ciocane, fig. 5 à 250 300 fig. 6 à 300 grame. 7.
1 bucată C. —96 —86 1 buc. C. —86 —90 C. 1—

Nicovalele și Ciocanele se vând pe lângă garanție pentru fiecare bucată. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.
Verigi de coase, fig. 4. 1 buc. C. —18. Tocuri de cuți, smălțuite pe dinlăuntru și pe din afară 1 buc. C. —42.
Cuți dela 10 bani în sus, în variație bogată. Îndeosebi recomand: Cuțile americane 1 buc. C. —40. Cuți de Bergamo vinete închise, cu semnul **CFJ** 1 buc. C. —80.
Greble de fer pentru coase de holde, pentru a le șirofa pe toporiștile obiceiuite pe lemn fig. 7. 1 buc. C. 1'80.

Băile de iod din Bazna

1 oară depărtare dela gara MEDIAS (Medgyes).
Postă și Telefon în loc.
Sezonul durează dela 1 Mai până în 15 Septemvrie.

Renumitele *Băi din Bazna* se folosesc cu mare succes la boalele: reumatism, scrofuloase, rachitis, sifilis, ischias, paralise, diferite boale cronice ge piele, exudate și aprinderi cronice, diferite boale sexuale femești și bărbătești.

Medic al băilor este: Dr. EUGEN PORLA.
Cuartire sănătoase, dela 1—4 cor.
Vipt bun și ieftin se află în restaurațiunea băilor.

Muzica distrage publicul de 2 ori pe zi. — Promenadă frumoasă, pădure extinsă în jurul băilor. — Cuartire ieftine și în comună (200 pași depărtare de baie).

Prospecte gratis.

Administrația Băilor
bisericei ev. luth. din Bazna.

(18) 1—3.